

Kirkonpalvelija

2
2002

Uuden kautta jaksamaan

Sopimusneuvottelut kirkonkin piirissä käynnistyvät viimeistään syksyllä. Uutta sopimuskierrosta ollaan valmistelemassa.

Kirkon piirissä on valmistunut monia tilastoja ja selvityksiä palkois- ta (kirpas) ja työoloista. On tultu tienhaaraan mikä kirkon työnteki- jään tulevaisuus mahtaa olla. Nyt olisi kirkontyönantajalla mahdolli- suus yhdessä SVTL:n kanssa kar- toittaa uusia mahdollisuuksia erilai- sille uudistuksille palkkaus- ja rek- rytyintipolitiikkaan. Esim. palkkaus- mallit ja paikallinen sopiminen ja sen laajentaminen.

Yhdistyksen hallituksena olemme luovuttaneet liiton edustajille omia sopimustavoitteita, jotka nousevat suuresti suoraan työelämästä. Esim. pieni palkkaus ja mahdollisuus palk- katason nostoon, mahdolliset jär- jestelyvarat, hinnoittelemattomat ni- mikkeet, koulutus, sopimusneuvot- telujen sitten edetessä, tarkentuu myös meidän tavoitteet. Onko tu- lossa tupo vai liittokohtaiset sopi- mukset, ei ole vielä tiedossa. Riittä- vän suuret palkankorotukset näen täl-

lä hetkellä tärkeimpänä tavoitteena.

Liitossa on vuosittain haettavis- sa erilaisia etuisuuksia jäsenistölle. Rukan loma-osakkeen käyttöä voi- daan vielä lisätä, siellä on vielä joi- takin vapaita viikkoja, opinto- ja kou- lutusavustuksia on haettavana esim. sution ammattitutkintoa opiskele- vat. Kuntoremontti lomiam hakevat hyvin harvat kirkonpalvelijat. Aktii- visuutta jäsenistöltä itsensä hoita- miseen ja kehittämiseen.

Neuvottelupäällikkö Sakari Timo- nen on työstänyt toimiston tietoko- neilta kirkonpalveluskunnasta uusia tilastoja palkkaluokittain, tehtäväni- mikkeittäin ja lukumääräisesti. Näi- tä tilastoja meillä on nyt mahdolli- suus käyttää apuna suunniteltaes- sa tavoitteita ja mahdollisten on- gelma kohtien selvittämisessä ja kohtaamisessa. Tähän mennessä tehtävänimikkeitä on löytynyt 83 kpl. Keskispalkkamme on kaikki osa- aikaiset mukaan lukien 1345,50 € (8000 mk). Yleisimmät palkkaluo- kamme ovat R16 ja R17. Tiedot perustuvat v. 2000 palkkatilastoi- hin.

Seppo Pyykkönen
Puheenjohtaja
Kirkonpalvelijat ry

Pian olemme jälleen koolla opin- to- ja koulutuspäivillä, nyt Vaasas- sa. Ohjelma on totutusti ajankoh- tainen ja aika tiivis. Mutta ei niin tiivis ettei jotakin lisää. 25.6. eli tiis- taina julkaistaan päiviemme yhtey- dessä uusi julkaisu. Työturvallisuus- keskuksen toimittama opas: seu- rakuntien työympäristö- ja kehittä- misopas. Se on suunniteltu eri työn- tekijäjärjestöjen kanssa yhteistyös- sä. Yhdistyksemme on ollut muka- na asiantuntijoita kuultaessa. Op- paaseen palaamme myöhemmin.

Hyvät lehtemme lukijat, haluan toivottaa teille kaikille lämmintä ja virkistävää kesää sekä rentoutta- vaa loma-aikaa.

Anna Maijan laulun ilta Vaasan kirkossa, ujosti kohti taivaita

Opinto- ja koulutuspäivillä Vaasas- sa 25.6 illalla klo 21.00 on Vaasan kirkossa Runon ja musiikin ilta.

Vaasan seurakuntayhtymän pal- veluksessa vuodesta 1986 lähtien toiminut vahtimestari Anna Maija Kuoppala on kotoisin Lappajärven Itäkylästä, hän on virkavuosi- taan vanhin vahtimestari Vaasassa mut- tei vanhin iältään. Hän on viime vuo-

sien aikana kuin vahingossa lähte- nyt kokoamaan omaa musiikki-illan ohjelmaa.

Anna Maija kertoo olleensa nuo- rena hyvin ujo, mutta päätyi kuiten- kin lähes aina laulamaan yleisön eteen kevät- ja joulujuhlissa. Laula- minen on kiinnostanut häntä aina.

Anna Maija on laulanut Vaasan naiskuorossa ja Palosaaren kirkko- kuorossa. Nyt hän on Huutoniemen kirkkokuoron jäsen. Vaasan kirkos- sa tullaan kuulemaan uutta ja van- haa hengellistä musiikkia ja jotain aivan haasteellisempaa musiikkia,

mm. Sei arie ja Kottarainen. Kirkos- sa kaikuvat kauniisti myös tutut suo- malaiset sävelmät Maan korvessa kulkevi lapsosen tie ja Oi, muistat- ko vielä sen virren sekä Ken on luonut sinitaivaan.

Laulujen lomassa kuullaan Hele- na Aution itsensä kirjoittamia kos- kettavia runoja, Anna Maijaa säes- tää Tellervo Sarvela.

Tervetuloa, tilaisuuteen on vapaa pääsy.

Kannen kuvassa Vaasan kirkko.

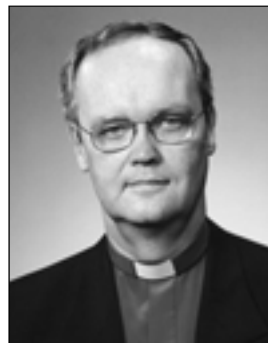
Hyvät Kirkonpalvelijat ja Ystävät

Toivotan teidät lämpimästi tervetulleeksi yhteisille kesäpäivillenne Lapuan hiippakuntaan ja Vaasaan. Yhdessäolo ja keskustelu yhteisistä asioista on miellyttävää jo sen tähden, että kesä on kauneimmillaan. Toivottavasti! Päivä on joka tapauksessa pisimmillään. Vai miten aikaa ja vuodenkiertoa laskemme?

Kirkonpalvelija elää muiden seurakunnan työntekijöiden kanssa jo työssään myös kirkkovuoden rytmissä. Samana toistuvien, pelkillä numeroilla varustettujen viikkojen asemesta laskemme tällä hetkellä helluntaista alkaneita viikkoja. Mo-

nen kirkonpalvelijan jokaviikkoisia kysymyksiä ovat: Kuinka monta kynttilää, mikä väri, millainen tämän viikon muu luonne?

Paljon järjestettävää, ehdittävää ja muistettavaa! Kyllä, mutta eikö siinä ole myös rikkautta? Helluntaista eteenpäin pysähdymme Pyhän Kolminaisuuden salaisuuden sekä katoavien ja katoamattomien aarteiden sanoman äärelle. Kuulemme kutsun Jumalan valtakuntaan ja sen, että Jumala etsii kadonnutta. Kesäpäiviemme viikolla Jumala kehottaa sanassaan: Armahtakaa toisianne!

Tarvitsemme työssämme päivitettyä tietoa ja verestettyä taitoa. Seurakunnan työntekijöinä meitä varustetaan lisäksi jo "työmaalla" kirkkovuoden rikkaalla hengellisellä ravinnolla.

Viihtykäämme Vaasan valoisassa kesässä. Siunatkoon Jumala meitä kesäpäivillä ja koko elämässä helluntain jälkeisellä sanallaan.

Jorma Laulaja

Tervetuloa merelliseen Vaasaan

Vaasa sävyttää meren läsnäolo. Vuosisatoja kaupunki on kokenut meren merkityksen. Se ei ole ollut vain maisemallista tai elinkeinon vaikuttavaa, vaan meri koskettaa ihmisen sisintä. Joku sanoi minulle vuosikymmeniä sitten: "Muista. Meri on väkevä ja yllättävä kaikessa tyyneydessäänkin." Tämän ovat monet kokeneet, sillä niin äkkiä aallot nousevat ja myrsky yllättää.

Toivotan teidät kaikki sydämellisesti tervetulleiksi merelliseen Vaasaan Opinto- ja koulutuspäivillenne 25.-26.6.2002 erityisesti Vaasan suomalaisen seurakunnan puoles-

ta. Seurakunta toimii meren tuntumassa, mutta aivan tavallisten ihmisten elämän sykkeessä. Seurakuntamme ja Seurakuntayhtymän toiminta on monipuolista pyrkien kohtaamaan ihmisen hänen elämänsä arjessa ja juhlassa.

Katsellessani teidän Opinto- ja koulutuspäivienne ohjelmaa huomasin sen olevan virkeästi ajan hermolla. Nopeasti muuttuva aika pakottaa meidät tähän kirkossamme. Kirkonpalvelutehtävät ovat merkittävä osa kirkon ja seurakuntien toimintakentässä ja hyvä yhteistyö eri toimintasektoreiden kanssa välttä-

mättömyys. Ammattikunnallinen kehittämissyö on myös saanut ajasamme aivan uuden painoarvon. Tervetuloa siis kuulemaan alan asiantuntijoita, keskustelemaan ja virkistäytymään.

"Hyvä on kiittää Herraa, laulaa ylistystä sinun nimellesi, Korkein. Hyvä on aamulla kertoa armostasi ja illalla uskollisuudestasi."

Ps. 92:2-3.

Eino Perälä, lääninrovasti

Välkommen till Vasa !

Jag vill å Vasa svenska församlings vägnar hälsa deltagarna i Kyrkotjänarna rf:s studie- och utbildningsdagar varmt välkomna till Vasa 25-26 juni 2002 ! Det gläder oss att ni detta år har velat dfrlägga era dagar hit till det soliga Vasa, med säkerhet en av de soligaste orterna i hela landet, när man slår ut det över hela året. Dagarna äger rum i badhotellet Rantasipi Tropiclandia, som ligger natur skönt ute på Vasklot omflutet av vatten. Det gläder oss också att den nyrenoverade Trefaldighetskyrkan kan erbjuda tillflykt både för dikt och musik samt för nattvard och predikan. Jag har personligen fått tjänstgöra som k.,vrkoherde i tre församlingar: i Grankulla svenska församling 1978-85, i Nykarleby ffrsamling 1985-98 och nu i Vasa svenska församling

sedan fyra år tillbaka. I Grankulla hade vi som kyrkvaktmästare en mycket utåtriktad och tjänstvillig ung man, Pekka Mäkisalo. Han fungerar nu som övervaktmästare i Tampere-talo ! I Nykarleby fick jag samarbeta med Algot Nylund, en mycket kunnig man, som kan både fungera som plåtslagare och svetsare, som elmontör och snickare samtidigt som han kan ta på sig mörka kost.vmen och tjänstgöra värdigt och försynt i kyrkan vid gudstjänster och förrättningar. I Vasa är situationen densamma: vi har kunniga män och kvinnor, som är fdrsamlingsbornas första kontakt, när de söker sig till Herrens hus. Tjänstvilighet, initiativförmåga, språkkunskap och förmåga att möta människor i glädje och sorg: det är det som våra kyrkotjänare kan ge många

gångar mycket bättre än stressade präster och kantorer. Vi behövs alla som medarbetare i församlingen och som Guds "husfolk". Varmt välkomna till Vasa att mötas, trivas och få ny inspiration !

"En dag på dina förgårdar är bättre än tusen dagar där hemma. Jag står hellre vid tröskeln i min Guds hus än jag bor i de gudlösas tält."
Ps. 84:11

Henry Byskata
Kyrkoherde
i Vasa svenska församling.

Kirkonpalvelijat: suuntana Vaasa

Suomen aurinkoisin kaupunki on valmis vastaanottamaan kirkonpalvelijat opinto- ja koulutuspäiville 25.-26.6.

Olessani Rovaniemellä vastaavilla päivillä, nousi ajatuksiini; kai Vaassakin voitaisiin järjestää tällaiset päivät. Hieman myöhemmin uskalsin tämän ajatukseni lausua ääneen Seppo Pyykköselle ja Kari Hartikaiselle. Olimme jo tätä ennen Vaassassa ja Etelä-Pohjanmaan kirkonpalvelijoiden yhteisissä palavereissa keskustelleet tästä asiasta ja tulos oli ollut myönteinen.

Edelliset päivät Vaasassa olivat vuonna 1970. Silloin päiville osallistui noin 150 henkeä. Puheenjohtajana oli Kalervo Tourunen ja sihteerinä Sulo Laine.

Nyt järjestettävien päivien ulkoiset puitteet ovat mitä parhaimmat. Vuonna 2000 korjattu Vaasan kirkko on sopiva paikka tällaisen tilaisuuden järjestämiseen. Aivan näköetäisyydellä on Hotelli Rantasipi, jossa majoitumme ja ruokailemme. Myös ensimmäisen päivän tilaisuudet ovat siellä. Hotellin vieressä on kylpylä Tropiclandia ja huvikeskus

Wasalandia, joten ihan perheen kanssa voidaan suunnata Vaasaan.

Juhlatoimikunta on suunnitellut päiviä jo parin vuoden ajan yhdessä Kari Hartikaisen ja kirkonpalvelijoiden hallituksen kanssa.

Uskon näiden päivien antavan meille eri puolilta Suomea tuleville kirkonpalvelijoille jälleen uusia viirikkeitä arvokkaisuuteen tehtäviimme seurakunnissa.

Siis iloisin mielin kohti Vaasaa!
Juhlatoimikunnan puolesta
Matti Pesonen puheenjohtaja

Suntiot ansaitsevat oppikirjansa

Opetushallitus hyväksyi suntion ammattitutkinnon perusteet noudattavaksi 1.3. 2000 lukien toistaiseksi. Näin ollen ko. ammatti sai ansaitsemansa arvostuksen myös yhteiskunnan taholta. Ko. tutkintoon liittyvää valmistavaa koulutusta alkoivat antaa Jyväskylän Kristillinen Opisto, Raudaskylän Kristillinen Opisto (Ylivieska) ja Sisälähetysseuran Opisto (Pieksämäki).

Koulutuksen alkuvaiheessa kävi heti ilmi, että valmistavan koulutuksen tueksi tarvittaisiin oma oppikirja. Niinpä vuoden 2000 aikana käynnistyi ko. kirjaan liittyvä hanke. Kirjan sisällön suunnittelusta vastasi työryhmä, johon kuuluivat suntioita kouluttavien kansanopistojen edustajat, Riitta Komu, Ilkka Mattila ja Keijo Toivanen sekä Kirkonpalvelijat ry:n puheenjohtaja Seppo Pyykkönen. Työryhmän vetäjänä toimi koulutuspäällikkö Antti Heinola Kirkkopalvelut ry:stä.

Kirjan nimeksi tuli **suntion käsikirja** ja sen sisältö noudatti sängen hyvin Opetushallituksen hyväksymää suntion ammattitutkinnon pe-

rusteet -kirjasta. Tämä suntio käsikirja julkaistiin syksyllä 2001 ja sen toimittamisesta vastasi koulutuspäällikkö Antti Heinola. Kirjan kustantaja oli Kirjapaja.

Suntion käsikirjan ydin on rakennettu jumalanpalveluksissa, kirkollisissa toimituksissa ja seurakunnan tilaisuuksissa tapahtuvien suntion työtehtävien käsittelemiseen. Tästä ytimestä nouseva teologinen pohdiskelu luo selkeän ammatillisen kehysten suntion työn arvopohjalle ja sille arvokkaalle työlle, jota hän seurakuntalaisten palvelijana tekee.

Tässä oppikirjassa käsitellään mm. sellaisia aiheita kuin hyvä käytös, kohteliaisuus, työn suunnittelu, pukeutuminen, surevien kohtaaminen ja esimiehenä toimiminen. Toisena keskeisenä alueena kirja käy läpi niitä keskeisiä tehtäviä, joita suntion työhön saattaa kuulua seurakunnan kiinteistöjen osalta. Tässä kokonaisuudessa otetaan esille mm. sellaisia asioita kuin kiinteistöjen kunnossapito ja korjaukset, rakenteelliset huollot ja kiinteistö-

jen ulkoalueet.

Kolmannen kokonaisuuden muodostavat ne kysymykset, jotka liittyvät hautausmaan hoitoon. Tällöin on esillä mm. se, miten talvikaudella varaudutaan kesään ja miten hautakirjanpitoa pidetään.

Oppikirjan kirjoittajina ovat eri alojen asiantuntijat kuten esim. piispa Yrjö Sariola, joka käsittelee aiheita: suntio palvelijana jumalanpalveluksessa ja tekninen isännöitsijä Pekka Kaltiainen luo selvityksen siitä, mitä kaikkea on otettava huomioon, kun on kysymys seurakunnan kiinteistöjen hoitamisesta.

Suntion käsikirja on noin 300-sivuinen laadukas oppikirja ammattikunnalle, jolta odotetaan laaja-alaisuutta ja monitaitoisuutta. Suntuoiden on syytä olla ylpeitä omasta osaamisestaan ja kaikesta siitä, mitä he omalla panoksellaan antavat kirkomme työn onnistumiseen. Tämän oppikirjan tulisi kuulua jokaiselle kirkomme suntion (kirkonpalvelijan) käsikirjastoon.

Monelle saattaa olla yllätys, että sanan suntio juuret ovat venäjän kielessä. Alun perin suntio oli arvostettu pitäjäntuomari, jonka kanssa valitsi sovittamaan ihmisten välisiä erimielisyyksiä ja riitoja. Ruotsi-Suomessa sana suntio sai merkityksen: kirkon vartija ja sen omaisuuden hoitaja. Liekö jotenkin enteellistä ajatellen kaikkea sitä ilki-valtaa, mikä nykyisin kohdistuu seurakuntien kiinteistöihin ja hautausmaihin?

Keijo Toivanen
Suntio koulutuksesta vastaava
opettaja
Sisälähetysseuran Opisto
Pieksämäki

Utbildning för kyrkvaktmästare 2003

Från början av vår 2003 kommer Kristliga Folkhögskolan i Nykarleby att arrangera en utbildning för kyrkvaktmästare. Utbildningen, som är den enda på svenska i vårt land, förbereder ett yrkesprov som ger kompetens för motsvarande tjänster inom kyrkan. För att också de som redan arbetar som kyrkvaktmästare skall kunna delta ordnas utbildningen under en längre tid som distansstudier avbrutna med veckolånga närstudier i Nykarleby.

Utbildningen uppdelas i tre avsnitt. Det första gäller gudstjänster och förrättningar och det andra handlar om fastigheter och grönomraden. Som tredje del finns tre alternativa ämnen: Gravårdsskötsel, matservice och egen företagsverksamhet.

För mera information kontakta Kristliga Folkhögskolan, tel. 06-7220 079.

Suntio kuin kirkon penkki ???

Olen ollut yli 30 vuotta kirkon palveluksessa kirkon palveluskentässä ja kirkonpalvelijoihin kuulunut 27 vuotta.

Tuona aikana on jäänyt mieleeni voimakkaasti alistuneisuuden tunne ja jopa piilovihamielisyyttä erityisesti papistoa kohtaan. Erityisesti on jäänyt mieleen itsensä vähätellyt, katkeruus. Kaiken tuon vastapainona on kuitenkin ammattitaito ja uskollisuus omalla paikalla.

Vanhastaan suntio ja kirkkonsa palvelija on ollut hiljainen, nöyrä, itsestään ääntäpitämätön puurtaja, aikojen kuluessa tehtävien lisäntyessä todellinen moniosaaja, voisiko sanoa että työ on mielenkiintoinen ja antava monella lailla, tämä riippuu tietenkin paljon itsestä ja tietysti seurakunnasta. Monet vanhat painolastit rasittavat ammattikuntaamme ja se näkyy muidenkin asenteissa meitä kohtaan.

Yksi merkittävä asia joka vaikuttaa koko kirkossa on sen vääränlainen hierarkisuus ja arvojärjestykset, tästä voisi olla hyvänä esimerkkinä suntio, joka kirkossa valmistelle erittäin merkittävästi sinne tulevia tilanteita ja myös valvoo niiden sujuvuutta.

Pyhä-aamuna sakastiin kokoontuu seurakunnasta riippuen useitakin henkilöitä osallistuakseen alkaen jumalanpalveluksen eri tehtäviin, tässä tilanteessa voi tulla esille merkillinen tilanne, kun jokin pappi tulee viimeisten joukossa, niin hän tervehtii paikalla olijoita tietystä järjestyksessä. Suntio on kenties ovensuussa vastaanottamassa ihmisiä laittaakseen takkia nauhaan, häntä voidaan tervehtyä jos muistetaan tai sitten ei. Jumalanpalveluksessa

Kuopion Tuomiokirkko. Kuvannut Hannu Korhonen.

voidaan aluksi kuuluttaa sen suorittamisessa mukana olevat henkilöt, mutta ei suntiota.

Uskon vakaasti siihen että maanhiljaisia ja julkisuuttakin karttavia suntioita ja kirkonpalvelijoita ei välttämättä kiinnostakaan että heihin kovin paljoa kiinnitetään huomiota. On kuitenkin kysymys siitä ilmapiiristä ja etenkin evankeliumista jota kirkossamme julistaetaan onko se todellista jos jokin ryhmä joutuu aina jäämään huomaamatta.

On helppoa sanoa että älä välitä noista asioista, mutta kun törmäät niihin tilaisuus toisensa jälkeen ja vuosi vuoden jälkeen, niin se voi alkaa pikku hiljaa näkyä motivaation puutteena työssä ja ehkä muu-

alle siirtymisenä.

En varsinaisesti sano että esille nostamani ongelma olisi tarkoituksellista tai tarkoitushakuista mutta siihen ajaututaan aina uuden henkilön tullessa työhön, kun hän saa yhteisöstä sanattomia viestejä tai vaikkapa sanallisia vähättelyjä.

Nämä ongelmat ilmaisevat vain sen kylmän tosiasian ettei meidän kirkossa olla vielä panostettu riittävästi työyhteisöjen ilmapiiriin.

Vielä tähän loppuksi; Uskon, että emme vaadi mitään suuria huomioita mutta tasapuolisuutta ja huomioonottamista.

**Eero Polsa
Parkano**

Työn vaativuutta ei huomioida palkkauksessa

Parhaiten näytät esimerkkiä palvelemalla. Tämä on yksi kristillisen maailmankatsomuksen perusajatuksista. Kirkon elämää monesta eri näkökulmasta seuranneena voin vipittömin mielin ja ilman imartelun sivujuonetta sanoa, että minua on aina koskettanut kirkonpalvelijoiden epätsekäs ja esimerkillinen palveluasenne työssään. Palvelu vailla egoistista valtapeliä ja omahyväistä esiintymistä. Sellaisesta työasenteesta moni voisi ottaa oppia.

Kirkonpalvelijat on myös SVTL:n jäsenyhdistyksenä toiminut monella tavoin esimerkillisesti. Esimerkki näkyy tuloksissa. Kirkonpalvelijat ry:n jäsenmäärä on noussut nopeaan tahtiin, seitsemässä vuodessa 1700 jäsenestä 2400 jäseneseen eli yli 40 prosenttia lyhyen ajan sisällä. Uusia jäseniä tulee esim. KTV:stä useita kymmeniä vuodessa.

Mutta onko kirkonpalvelijoiden palkkaus ja työskentelyolosuhteet työtahdin oikea rytmitys mukaan lukien esimerkillisellä tasolla? Valitettavasti malliesimerkit loppuvat nopeasti, kun ryhdytään puhumaan kirkonpalvelijoiden palkkauksellisesta asemasta.

Aloitettuani SVTL:n neuvottelupäällikön tehtävät maaliskuussa jouduin pian hämmästelemään, kuinka monien kirkon tilaisuuksien sujuvuudesta sekä kiinteistöjen ja hautausmaiden hoidosta vastaavien henkilöiden palkkaus on aiheettomasti palkkahinnoitteluryhmän alarajassa (palkkaluokka R16). Ei siis ihme, että useat kirkonpalvelijat jou-

tuvat tekemään sivutoita elättääkseen itsensä ja perheensä. Lisäksi usein juuri pienissä seurakunnissa kirkonpalvelijoiden työmäärä on inhimillisesti katsottuna kohtuuttomalla tasolla, vaikka työtehtävät ovat jo muutenkin monipuolisempia kuin suurissa seurakunnissa.

Oma näkemykseni on, että paikalliset kirkkotyönantajat eivät ole pystyneet tai halunneet arvioida oikein kirkonpalvelijoiden työtehtävien vaativuutta. Kaiken lisäksi nykyiseen kirkon virka- ja työehtosopimukseen sisällytettiin uusia työn vaativuuden elementtejä, erityisesti sopimuksen 33 §:ään. Palkkaluokkaa määrätty siten entistä selkeämmin työn vaativuustekijöiden perusteella, joita ovat työtehtävien laatu, laaja-alaisuus ja vastuullisuus sekä tehtävien edellyttämä koulutus ja ammattitaito.

Kirkonpalvelijoiden palkkaluokan määrätymisessä vaativuustekijöistä erityisesti työtehtävien laatu, monipuolisuus ja laaja-alaisuus ovat jääneet liian vähälle huomiolle. Menestyäkseen työssään kirkonpalvelijan on nykyään oltava varsinainen monitaituri ja taitava ihmisten välisissä vuorovaikutustilanteissa, joka mainitaan myös sopimuksessa yhtenä työtehtävien laatuun kuuluvana vaativuustekijänä. Esimerkiksi hautajaisten yhteydessä omaiset kohtaavat usein ensimmäisenä juuri kirkonpalvelijan, jonka hienontunteisesta käytöksestä paljolti riippuu kuinka arvokkaaksi ja vainajaa kunnioittavaksi hautaustilaisuus lo-

Sakari Timonen
Neuvottelupäällikkö
SVTL ry

pulta muodostuu. Tässäkin kohdin kirkonpalvelijat edustavat usein ensimmäisenä kirkon henkistä julkisivua, jonka pitäisi näkyä myös palkkauksessa.

Kirkonpalvelijoiden työtehtävien vaativuustason noustessa on laaja 40 opintoviikon mittainen suntion ammattitutkinto nopeasti yleistymässä. Olisi oikein ja kohtuullista, että työtehtävien monipuolistuessa myös suntion ammattitutkinto huomioitaisiin palkkauksessa, varsinkin kun monet työnantajat korostavat jatkuvan kouluttautumisen periaatetta.

ONKO JÄSENYTYESI KUNNOSSA ?

Jos olet vaihtanut työnantajaa, olet-han muistanut tehdä uuden jäsenmaksunperintäsopimuksen? Maksetut jäsenmaksut ovat ehtona mm. ansiosidonnaisen päivärahan saamiselle.

Ilmoitathan myös äitiys-, ja vanhempainlomasta, hoitovapaasta, pitkäaikaisesta sairaudesta, opiskelusta, asevelvollisuudesta tai muista palkattomista kausista liiton jäsenpalveluun. Näissä em. tapauksissa on myös hoidettava pienimuotoinen jäsenmaksu jäsenyytilille. Jos epäroit, että jäsenyytesi ei ole ajantasalla, ota yhteys jäsenrekisterinhoitajaan, Riitta Vipuverjä-Lahti, puh. (09) 2290 0410.

Muistathan ilmoittaa hänelle myös osoitteen- ja nimenmuutokset !

Perusasiaa...

Make oli toiminut pienehkön seurakunnan "yleismiehenä" parisenkymmentä vuotta. Alun perin ja tuoreena ei ollut tarkoitus ammattiin jäädä, mutta jotenkin vaan aikoinaan Maken mielestä homma luiskahti kohdalleen. "Synkistä hommistaan" huolimatta mies itse tykkäsi työstään, uskaltaako nykyaikana sanoakaan, jopa viihtyi siinä. Maken mielestä seurakunnan hommat olivat "laiskalle miehelle" juuri sopivaa puuhastelua sekä henkisesti että fyysisesti.

Työ ei tainnut olla sitä kaikkein arvokkainta seurakunnassa – hautausmaata, kiinteistöhuoltoa, haudankäyntiä, suntionhommia, hautausmaa- ja kiinteistöhuoltoa. Miehen itsensä mielestä "piti jonkun hommat hoitaa". Paikkakunnan ihmiset, huumori, iloinen mieli ja mukavat työkaverit auttoivat jaksamaan. Monenlaista ihmistä ja kohtaloa oli kulkenut Maken "käsiensä läpi". Tällä väestöpohjalla vajaan tuhatkuntaa haudattua ja muut toimitukset päälle. "Koetetaan jaksaa", "eteenpäin" ja "elämä jatkuu" olivat miehen usein käyttämiä ilmaisuja.

Moni asia oli työssä vuosien mittaan muuttunut. Lapiokaivusta oli siirrytty konekaivuun. Käsikortistois-

ta tietojenkäsittelyyn. Maken työ oli sellainen aitiopaikka seurakunnan elämään. Tyyntä ja myrskyä. Lamaa ja lihavampia vuosia, persoonallisia kirkkoherroja. Erilaisia kehitystrendejä sekä eri aikoina vaihtelevia painopistealueita. Mutta seurakunnan tehtävät ja perusasiat pysyivät. Kehitystä oli ollut mukava seurata ja Make tykkäsi olla mukana siinä.

Tuona kuulaana kevätaamuna fillari toi Maken kätevästi työmaalleen. "Hiljainen tienoo" hyräili mies. Avain ulko-oven lukossa kääntyi moitteettomasti. Hyvin toteutetusta remontista huolimatta oli sähköpuolelle jäänyt "vähä sanomista". Mies paineli kohti sähköpääkeskusta ja kohta taas homma toimi. Make havaitsee miten urakoitsijan avolava hurauttaa pihaan. Tervehdysten jälkeen koko työporukka aloittelee työtään, jokainen omalla tärkeällä sektorillaan. Kaivuri ensin peittää ja sitten kaivaa. Kaivurin radiossa laulaa J.Karjalainen Väinöstä. Make naurattaa. Kevytmusiikki on aina tunnut mieluisalta. Ikään kuin työn vastapainolta. Työ jatkuu ja etenee. Selvästi näkee miten molemmat osaavat hommansa.

Porukalla käväistään sakastissa aamukahveilla. Onpa mukava kun saa kahvivedet hanasta eikä tarvitse niitä itse mukanaan kanniskella. Samoin saa pesaista kätensä eikä tarvitse niitä rännin alla huuhtaista. Kosteat työvaatteet saadaan kuivumaan. Lakikin jo vaatii. Remontin jäljiltä tilat ovat palvelleet seurakuntalaisia ja henkilökuntaa moitteettomasti. Tulee aamun ensimmäinen soitto. Ikäviä asioita. Make ottaa vastaan vainajan ja omaiset asiallisesti ja empaattisesti. Jaetaan murheet ja katsotaan paikat. Lähdetään kellojen soittoon. Make ohjaa ihmiset eteenpäin sekä tarkistaa faktat.

Työ jatkuu. Alkaa sataa. Painutaan kappelille sateensuojaan. Pari vanhempaa naista tulevat kyselemään asioista. Make neuvoo minä kykenee. Puhutaan vaikeistakin asioista. Make lähinnä kuuntelee ja vastaa jos kysytään. Työt odottavat.

Hautausmaalla työskennellessään Make oppii näkemään vuodenaikojen vaihtelun. Talven lumituiskusta kesän helteisiin. Hiljaisen talven alun jälkeen siirrytään joulun kiihkeisiin hetkiin, kynttilän sytytyksistä jouluhartauksiin. Kevään hautausmaanhoidon päivät, syysiiuokset. Vuoden mittaan lukemattomat siunaukset ja hyvästijätöt, uskon- tokuntaan katsomatta. "Paljon enemmän taitaa olla kävijöitä kuin kirkossa" tuumii Make.

Lukemattomiin kokouksiin muisti Makekin ennen remonttia osallistuneensa. Taisi olla peräti 22 kappaletta. Vielä olisi pari jälkitarkastusta lussittavana. Mutta hyvää jälkeä oli tullut ainakin seuraavaksi 50 vuodeksi. Seuraavaa remonttia voisi ajatella vaikka 2050-luvulla. Se olisi jo muiden hommaa. Tuleva vuosihan taitaa olla seurakunnan juhla-vuosi....

Iltapäivästä Make ajaa leikkurin varastosta. Siirtohommaa ja leikkurua. Ei aikaakaan kun työpäivä alkaa olla ohi. Lähtiessään Make siivoaa ja laittaa paikat kappelilla kuntoon, lukitsee ovet sekä huikkaa hyvän illan toivotukset työkavereilleen. Ennen lähtöään mies kaivaa rypypisen lapun taskustaan, johon vaimo on kirjoittanut

2 litraa sinistä maitoa
ruisleipää
makkaraa
ja jotakin ruokoa

"että semmosta" tuumii mies ja painaa fillarilla laskeutuvaan iltaan. Ja illalla taas soi puhelin... jälleen tarvitaan seurakuntaa!

Jari Vehmanen
Seurakuntamestari
Konneveden Seurakunta

Juhannuspäivän rukous

Vapahtajamme, Jeesus. Kiitos Johannes Kastajasta ja kaikista heistä, jotka ovat raivanneet tietä sinulle. Kiitos että olet antanut heille nöyryyden ja kutsumuksen, joka on kestänyt koetukset ja kiusaukset. Tämä aika kutsuu meitä toteuttamaan itseämme ja etsimään omaa onneamme. Anna meille Johanneksen mieli. Ohjaa meitä ymmärtämään, mitä meidän elämässämme tarkoittaa ajatus: hänen tulee kasvaa, mutta minun vähentää.

Anna-Mari Kaskinen

Pelottaako, tutiseeko housunpuntti?

Sanottakoon kirkkomme uudistuksista mitä hyvänsä, ne ovat tuoneet mukanaan myöskin monenlaisia ongelmia niin kirkonpalvelijoille seurakuntalaisista puhumattakaan. Uudistuminen ja muutos sinänsä eivät ole ollenkaan huono asia, joskus niistä on vain tehty itsetarkoitus.

Kirkonpalvelijoihin, joihin kuulumme, kaikki kiinteistö-, keittiö- ja siivousväki, suntioista, srk-mestareista ja vahtimestareista puhumattakaan olemme väkeä, jotka emme tahdo pysyä muutoksessa mukana milään. Onhan tunnustettava tosiasia, että koulutus- ja sivistystasomme ei välttämättä edellytä meitä tuntemaan kaikkia hienoja teologisia koukeroita ja tarkoituksia. Usein vain joudumme osallistumaan tilanteisiin ja tilaisuuksiin omalla panoksellamme tietämättä kovinkaan syvällisesti, miksi jokin asia pitää tehdä juuri noin, koska sen voisi junaila mielestämme toisinkin, tarkoitan yksinkertaisemmin.

On otettava paremmin huomioon kaikki osallistujat suunniteltaessa tilaisuuksia. Otetaan esimerk-

kinä taannoin seurakunnan työntekijöiden oma kirkko- ja ehtoollishetki. Ei leipälautasen ja viinimaljan kierrättäminen kädestä käteen lausuen vielä joitakin kummallisia "asetussanoja", välttämättä meille "tavallisille työntekijöille" mikään niin kauhean yhdistävä riemunhetki ole. Tosin kouluttaminen näissäkin asioissa olisi varmaan ihan hyväksi.

Ei kai yhteyden tunteminen, kokeminen ja ymmärretyksi tuleminen tarkoita kirkossa ja työyhteisössä välttämättä sitä, että meidän hieman alemman tietotason ihmisten on opittava jatkuvasti jotakin uutta ja ylevää, joskus se voi olla ylivoimaista? Kirkon etääntyminen tavallisesta kuolevaisesta johtuu osittain mielestäni tällaisestakin korkeakirkollisesta ja ehkäpä elämyshakuisuudestaankin, uskallanko väittää: liekö naispappeudella osuutensa asiaan? Voi olla, että mielipiteessäni heijastuu perisuomalainen miesjunttinäkökulma.

Maallistuminen niin kirkkoväessä kuin työntekijöissäkin vaikuttaa ja johtuu monista seikoista. Huonot esimerkit siviilielämässä tapah-

tuneista töpeksimisistä kirkon oman väen taholta ei nosta ainakaan Sanoman arvostusta, vaikka jonkun käsityksen mukaan pappienkin (myös kaikki muut srk:n työntekijät) inhimillisuus ilmenee onneksi edes noin. Jos tuo näkyvä ja kuuluva hölmöily arkielämässä on sitten se teologisesti oikea tapa lähestyä rahvasta, lienen käsittänyt Raamatun sanomasta tämänkin väärin.

Seuratessani päivittäin seurakunnan eri tilaisuuksissa ja toimituksissa sitä farsssia: istuako vaiko seistä, sen kymmenine eri variaatioineen, selaten milloin mitäkin ohjekirjasta, kunkin papin, seurakunnan tai minkäkin järjestön tulkinnan ja mielentilan mukaan, väkisin välillä hymyilyttää.

Onneksi saan katsoa tämän näytelmän takapenkistä, sieltä ovenpielestä. Sääliksi käy se ihmispolo, joka tahtomattaan joutuu etupenkkiin kirkkoupseeriksi, kun meillä on tapana täyttää istumapaikat sieltä takaa alkaen.

Ari Niemeläinen
Seurakuntamestari

Hallituksen kuulumisia

Yhdistyksen hallitus on alkuvuoden aikana pitänyt kokouksia ja hyväksynyt ja päättänyt asioita seuraavasti:

Tampereella 12.2.02. Hyväksyttiin 7 uutta jäsentä, varapuheenjohtajaksi valittiin Maija-Liisa Jeskanen. Työvaliokuntaan valittiin puheenjohtaja Seppo Pyykkönen, varapuheenjohtaja Maija-Liisa Jeskanen, hallituksen jäsen Matti Löppönen sekä sihteeri Kari Hartikainen. Päättiin esittää tilinpäätös, ja toimintakertomus vuodelta 2001 vuosikokoukselle hyväksyttäväksi.

Työvaliokunta hyväksyi 15.4.02 17 uutta jäsentä (nrot 8-24).

Hallitus kokoontui SVTL:n toimistolla Helsingissä 20.5.02. Hyväksyttiin 18 uutta jäsentä (nrot 25-42). Päättiin esittää vuosikokoukselle toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodelle 2003 hyväksyttäväksi. Luovutettiin yhdistyksen sopimustavoitteet toiminnanjohtaja Ritva Rasilalle, hyväksyttiin yhdistyksen kultaisen ansiomerkin jako perusteet. Annettiin työvaliokunnalle valmistavaksi yhdistyksen eettiset säännöt, jonka valmisteluun toivotaan

kaikkien yhdistyksen jäsenten osallistuvan.

Seuraavat hallituksen ja työvaliokunnan kokoukset pidetään Vaasassa 24.6.02.

Opinto- ja koulutuspäivät Vaasassa 25.-26.6.2002. Opinto- ja koulutuspäivät Tampereella 24.-25.6.2003. Opinto- ja koulutuspäivät Hämeenlinnassa 29.-30.6.2004, samalla yhdistyksen 70 vuotisjuhlat.

Terveisin Kari Hartikainen
Sihteeri

Omavalvonta ja ruokahuollon riskit

Suurin osa suomalaisista syö päivittäin yhden aterian muualla kuin kotonaan. Häät, hautajaiset ja muut perhejuhlat järjestetään usein seurakunnan tiloissa. Tämä on suuri haaste ateriahuollosta vastaaville varsinkin kun keittiöiden varustus vaihtelee suuresti ja usein ongelmana on jäähdystilojen pienuus tai tehottomuus. Ruokat säilyvät tuoreina mahdollisimman pitkään, jos kaikissa käsittelyvaiheissa noudatetaan äärimmäistä puhtautta ja lämpötila säädetään niin alas kuin tuote sen sallii. Ammattitaitoinen ruuanvalmistaja kuorii, hienontaa ja paloittaa raaka-aineet niin nopeasti etteivät ne ehdi lämmetä. Hyvä ruuanvalmistustapa vaatii, että ruuat kuumennetaan nopeasti kiehumispisteeseen, kypsennetään sopivaksi, pidetään kuumina tarjolla yli 60 C° tai jäähdytetään nopeasti jääkaappilämpötilaan kylminä säilytettäväksi tai tarjottaviksi.

Elintarvikeviraston viimeisen raportin mukaan - vuodelta 1999 - elintarvikevälitteisiä ruokamyrkytystapauksia oli yhteensä 83 ja sairastuneita 1654. Vedestä saatuja myrkytyksiä oli 6 ja niissä sairastui yhteensä 470 henkilöä. *Kaliki*-virus oli syyppä noin 1000 sairastumiseen. Valvontaviranomaiset ovat antaneet ohjeet pakastemarjojen ja juomaveden oikeasta käsittelystä. Vuonna 1999 sattuneista ruokamyrkytys-epidemiaista 37 merkittiin "tuntemattoman" aiheuttamaksi eli aiheuttajaa ei voitu selvittää. Salmonella aiheutti huomattavan määrän ruokamyrkytyksiä (8 epidemiaa ja 312 sairastunutta). Salmonellan torjunnasta annettujen ohjeiden noudattaminen tehoaa myös muiden ruokamyrkytyksen aiheuttajiin.

Suomessa sattuneet ruokamyrkytys-epidemioiden eivät ole niitä kaikkein vaarallisimpia, mutta juhlapäivän ne kyllä monelta pilaavat. Sitä paitsi aivan tavallinen ruokamyrkytys voi olla kohtalokas vanhuksille, lapsille ja toipilaille. Valvontaviranomaiset ovat huolissaan varsinkin kesähelteellä järjestettävistä suurista tapahtumista, joissa ruokailee kymmeniä tuhansia ihmisiä. Tapahtuipa ruokailu sitten missä tahansa muualla kuin kotona, on sitä varten oltava omavalvontasuunnitelma, josta käy ilmi, että vaarakohdat on tunnistettu ja toiminta järjestetty niin ettei ruokamyrkytysvaaraa synny.

Omavalvontaohjelmassa kuvataan ruokatuotannon eri vaiheet raaka-aineista lähtien asiakkaan lautaselle asti. Vaarakohdista kirjoitetaan luettelo ja mietitään tarkkaan, miten työskentely niissä järjestetään, ettei riskeerata kenenkään terveyttä. Ruokatuotannon kriittiset pisteet nimetään ja niille tehdään valvontaohjelma. Käytännössä se tarkoittaa lämpötilavalvontaa, työ- ja puhtaanapito-ohjetta ja puhtausnäytteiden ottamista niiltä pinnoilta, jotka joutuvat kosketuksiin käsiteltävien elintarvikkeiden kanssa. Puhtaanapitoa helpottaa oikein suunniteltu, pesukestävä materiaaleista tehty tilava valmistuskeittiö. Henkilökohtainen hygienia ja oikeat työtavat ovat kullanarvoisia.

Aivan äskettäin astui voimaan asetus, jonka mukaan pakkaamattomia elintarvikkeita käsittelevän henkilön on osoitettava hygienia-osaamistestissä, että hallitsee turvallisen elintarvikkeiden käsittelyn perustiedot. "Hygieniaoppi" vaaditaan tämän vuoden aikana uudessa työpaikassa aloittavilta helmikuun

2003 loppuun mennessä. Vanhat työntekijät saavat siirtymisaikaa vuoden 2005 helmikuun loppuun. Hygieniaopin saavat ilman testiä, ne jotka ovat vuoden 1995 jälkeen suorittaneet sellaisen elintarvikealan tutkinnon, johon sisältyy riittävä määrä hygieniaopetusta.

Työnantajan velvollisuutena on organisoida hygieniaoppi ja sitä mahdollisesti edeltävä hygienia-osaamiskoulutus.

Elintarvikevirasto laatii testikysymykset ja rekisteröi viralliset hygieniaopettajat - pääasiassa elintarvikealan ravitsemusalan opettajia - jotka järjestävät testitilaisuudet, tarkastavat koepaperit ja ilmoittavat tulokset elintarvikevirastoon. Oppimateriaalia itseopiskeluun löytyy osoitteista eri kohdista ja opetushallituksen osoitteesta kohdasta oppimateriaalit. Elintarvikeviraston sivuilla on myös harjoittelukysymyksiä.

ETM Anneli Koskenkorva Tmi Ruoka & Laatu

ETM = Elintarviketieteiden maisteri, Helsingin yliopistosta (1970) Maatalous-Metsätieteellinen tiedekunta (elintarvikekemian, -teknologia ja -mikrobiologia).

Tuotekehittäjänä Valiolla, Seinäjoen ammattikoulun elintarvikeosaston lehtorina 16 vuotta, tuotekehityspäällikkönä Atrialla, pienten elintarvikeyritysten kehittäjänä Etelä-Pohjanmaan maaseutukeskuksessa 7 vuotta ja itsenäisenä yrittäjänä 4 vuotta, osaamisalueina uusien tuotteiden kehittäminen, laatu- ja turvallisuuden rakentaminen ja elintarvikealan kouluttaminen.

Ajankohtaista asiaa kiinteistöhoidon tuotteistamisesta

Kiinteistöhoidon tuotteistaminen jatkuu ja voi hyvin, syystäkin. Saamme jatkuvasti hyvää palautetta asiakkailta niin työnantajalta kuin työntekijäjärjestöiltäkin. Yksinkertainen hinnoittelu näyttää tulleen jäädäkseen myös kiinteistöhoitoon. Kyse on aivan vastaavasta asiasta kuin, että kaupan hyllyn päässä on tuotteilla hinta, paljonko mikäkin maksaa, nykyisin vielä kahdella valuutalla; euroina ja markkoina.

Miksi kiinteistöhoidon tuotteistaminen on niin tärkeää?

Ensinnäkin meidän (Suomen) suurin yksittäinen varallisuutemme on rakennuksissa ja rakennelmissa; noin 400 miljardia euroa (n. 2500 mrk mk). Ei ole aivan sama kuinka tätä varallisuutta hoidetaan. Pidän tärkeänä, että jokaiselle kiinteistölle laaditaan kiinteistöhoidon mitoitus, jossa sovitaan kiinteistölle päivittävät, viikoittaiset ja tarvittaessa tehtävät kiinteistöhoito- ja huolto-työt. Samalla kiinteistölle muodostuu tehtäväryhmittäin työohjeistus ja tieto kiinteistöhoidon kustannustasosta. Huolellisesti tehty mitoitus mahdollistaa kiinteistöhoidon HUOLTOKIRJAN tehokkaan käytön. Mikä tämä huoltokirja sitten oikein on? No, meidän kaikkien autoissamme sellainen jo on. Autojen nettoarallisuus on muutamia kymmeniä miljardeja euroja. Siis murto-osa kiinteistöjen varallisuudesta, mutta autoissa huoltokirja on itsestään selvyyttä. Kiinteistöjen osalta huoltokirja on vasta tulossa käyttöön.

Valtiolla on selvät pelisäännöt siitä, että niihin hankkeisiin, joissa valtion rahaa on mukana, on huoltokirja liitettävä jo rakennusvaiheen suunnitelmiin. Onko teidän seurakunnassanne huoltokirja ja sen ylläpito jo arkipäivää? – Niinpä.

Toiseksi kiinteistöhoidon osa-alueita on jo pitkään kilpailutettu ulkopuolisten palveluliikkeiden kesken. Kiinteistön omistajan on tiedettävä mitä hän haluaa ostaa. Nykyisin törmää enää harvoin tarjouspyyntöihin, joissa sanamuoto on seuraava: ”Pyydämme hyvään kiinteistöhoitotapaan tarjoustanne kohteesta xx, osoitteesta xx.”.

Tarjouspyynnöt valmistellaan huolellisesti työmäärät laskien, asemakuvat päivittäen, työohjeet laatien ja rakennuksen käyttöaste kuvaten. Saadut tarjoukset pisteytetään niin, että hinta muodostaa vain yhden valintakriteeristä. Lisäksi arvioidaan tarjouksen realismi saadun ”tavoitehinnan” ja ”tavoitetyömäärän” suhteen. Myös palveluntarjoajan ympäristö- ja laatujärjestelmät tuovat lisäpisteitä. Tämän lisäksi tarjoajat antavat tietyt hintatiedot yksikköhinnoina, sekä tiedot voimassa olevista vakuutusmaksuista, mahdollisista verovelvoista jne. varmistamaan, että tarjoajan asiat ovat kunnossa myös talouden osalta. Saadut tiedot pisteytetään ja palvelun tarjoajat voidaan laittaa paremmuusjärjestykseen. Näin menetellen liian edullisella hinnalla sisään pyrkivät tarjoajat putoavat aina pois.

Kolmanneksi kiinteistöhoitolle on saatu teknisen laadun arviointijärjestelmä, joka pohjautuu tehdyille

kiinteistöhoidon ja siivouksen mitoitukselle. Laadun arviointi perustuu kahteen pääosaan: ulkopuolisen suorittamaan kohteen kiinteistöhoidon ja siivouksen tason arviointi- kierrokseen ja asiakkaan kokemaan palvelutasoon. Näitä laadun arviointikierroksia tehdään uusissa rakennuksissa ensimmäisen käyttövuoden aikana 4-6 kertaa ja vanhoissa rakennuksissa 1-2 kertaa vuodessa. Tämä on raskas ja alkuun hankala toimintamalli, mutta pidemmän päälle erittäin hyvä tapa sitouttaa palvelua tarjoava liike tai oma organisaatio työtehtäviin.

**Pekka Paldanius
Suunnittelija
ATOP-TEKNIA OY**

Savolaisia sutkauksia

– Äet, onko tuo tati ihmissyöjä?

– Oo hupajamatta, mittee sinä semmosta kysyt?

– No kun sinä sanot, äsken, että tuokiin se on sellanen miehen nielijä.

– On se vuan sommoo hommoo nykyvään. Jos mies puhuu tuhmija naeselle, niin se on sukupuolista häerintö, vuan ku naenen puhuu riähkyksijä miehelle, se on kaks eurova plus paekallisverkkomaksu.

Ikä karttuu – elämä jatkuu

Kun 90-luvun suuri lama iski Suomeen, satoja tuhansia ihmisiä pantiin kilometritehtaalle. Lama virallisti ikäsyrynnän ja jopa nelikymppinen luokiteltiin työmarkkinoilla vajaakykyiseksi. Eläkeputki oli monelle tervetullut mahdollisuus – toisille taas katkera nöyryytys.

“Väestön ikääntymisestä on tulossa kunnille iso taakka”, julisti suuren päivälehden otsikko. Juttu ennakoi 2030-lukua, jolloin neljännes suomalaisista on eläkeikäisiä. Sana- ja kielenkäytön muutokset ovat uhka, ikäpomme, negatiivinen huoltosuhte sisältävät kuitenkin kielteisen arvotauksen. Mitä “suyllisten” ikäluokkien odotetaan tekevän? Pyytävän nöyryyden anteeksi pitkäikäisyyttä? Häipyvän ulkoavaruuden ennen taakaksi tuloaan?

Suomalainen huoltoyhteiskunta paljastavine henkilönumeroineen on maailman ikätietoisimpia. Byrokraatit ja markkinatutkijat tilastoivat meidät lokeroihin sukupuolen, sosiaal- ja ikäryhmän mukaan. Vaikka meillä vaalitaan tasa-arvoa, iästä on tullut ihmisarvon mitta. Se määrittää arvomme, osaamisemme ja paikkamme yhteiskunnassa.

”35-vuotias alkaa olla jo rajatapaus, viikymppinen saa tuntee olevansa jo hautausmaan portilla”, keski-ikäinen nainen summaa masentavia kokemuksiaan työn haussa.

Suomessa ikäsyryntä onkin omaa luokkaansa. Muualla Euroopassa ja jopa Yhdysvalloissa iästä ei pidetä suurempaa meteliä, sillä seniorit ymmärretään luonnolliseksi osaksi yhteiskuntaa. Meilläkin retoriikan tasolla ikäsyryntää paheksutaan ja lakikin sen kieltää. Mutta käytännössä piilosyryntää näkee kaikkialla. Työelämässä ikääntyvä saa tun-

tea olevansa lähinnä taakka ja media ihanoi nuoruutta. Mainostajille yli 44-vuotiaat ovat jo “arkkukamaa”, jota ei kannata koskella kullutusjuhlaan.

Ikään suhtautuminen on meillä ristiriitaista: syntymäpäivillä senioriteettia ja kokemusta kiitellään, mutta hyvinvointivaltiossa kasvava ikääntyvien joukko “eläkepommein” herättää lähinnä kauhua.

Vanheneminen on silti kaikkien yhteinen kohtalo. Suomi - samoin kuin muu Eurooppa - harmaantuu ennätysvauhtia. Vuonna 2015 väestönkasvu tyrehtyy: suomalaisia syntyy vähemmän kuin kuolee. Nuoret ovat siis ensi kertaa historiassa katoava luonnonvara.

Ilmassa on kuitenkin muutoksen merkit, välttämättömyyden sanelemat. Suuren ikäluokkien jäädessä eläkkeelle Suomea uhkaa jo 2010-luvulla työvoimapula. Seniorien panna kaivattaisiin ja siksi eläkkeelle siirtymistä yritetään myöhentää nykyisestä keskimääräisestä 59 vuoden iästä ainakin parilla vuodella. Ikääntyneiden työelämässä viihtyminen vaatisi kuitenkin melkoisen asennemuutoksen niin työyhteisöissä kuin yhteiskunnassa yleensä.

Nuorena ei ikääntymistä ajattele. Aikaa ja mahdollisuuksia tuntuu olevan loputtomiin. Keski-ikäisenä, vuosien kiittäessä ohi kiihtyvällä vauhdilla, saatamme ainakin ohimenevästi havahtua elämän rajallisuuteen. Uskoteltiinpa meille mitä tahansa, vanhenemiselta ei välty kukaan – ei ainakaan jos tavoittelee pitkä ikää.

Olisiko vähitellen aika unohtaa ikääntymisen pelko, ikäsyryntä ja hyväksyä vanheneminen taas osaksi

elämän luonnollista kulkua? Pitäisi ymmärtää, että ikä voi olla voimavara – ei rasite. Ja toisaalta: vaikka vanheneminen on kurjaa, se lienee silti kahdesta vaihtoehdosta mieluisampi!

Terttu Levonen

Kirjoittajasta:

Terttu Levonen on mukana Vaasan Opinto- ja koulutuspaivillä. Hän käsittelee aihetta *Ikääntyminen muuttuvassa yhteiskunnassa* menestyskirjansa *Ikä karttuu – elämä jatkuu* (Gummerus) pohjalta, luvassa on myös aivan tuoretta tietoa.

- Kirjani ja radio- ja lehtijuttuni ovat osaltaan onneksi vauhdittaneet keskustelua aiheesta. Eikä yhtään liian aikaisin, sillä muulla Euroopassa ja Yhdysvalloissakin väestön vanhenemistä ja vähenemistä on jo pohdittu pitkään. Ikääntyminen oli myös huhtikuussa YK:n maailmanlaajuisen konferenssin teemana, kertoo Madridin kokouksessa puhunut Levonen.

Terttu Levonen on työskennellyt 70-luvulta lähtien kirjoittavana ja radio/ tv-toimittajana. Kirjeenvaihtajana hän on ollut Tukholmassa ja Brysselissä. Hänen erikoisalaansa ovat kansainvälinen politiikka, yhteiskunnalliset kysymykset ja kulttuuri. Talvella hän tutustui Washingtonissa amerikkalaisien seniorien asemaan ja heidän mahtavaan etujärjestönsä.

Kerro mielipiteesi !

Terttu Levonen on kiinnostunut myös sinun mielipiteistäsi. Oletko törmännyt työpaikallasi ikäsyryntään? Millaista on varttuneiden elämä tänään? Entä kun sinä ja muut suurten ikäluokkien edustajat vetäytyvät vapaalle? Millaista ”kolmatta ikää” toivot? Oletko kokenut ikäkriisin?

Kerro kokemuksistasi Tertulle, e-mail: levonen.valtasaari@kolumbus.fi tai fax 09- 68710160.

Ota yhteyttä ennen juhannusta, kesäpäivillä voidaan käsitellä aiheita joita Tertulle on tullut.

Kirkonpalvelijoiden jumalanpalveluskoulutus

Koulutus on tarkoitettu kirkonpalvelijoille ja muille asiasta kiinnostuneille. Koulutus toteutetaan kahtena yhden päivän työskentelynä syksyllä 2002 ja syksyllä 2003. Ensimmäisellä jaksolla tutustutaan messun kaavaan sekä Jumalanpalveluksen oppaaseen. Toisella jaksolla jaetaan vuoden aikana saatuja kokemuksia ja ideoita sekä tutustutaan toimitusten kirjan uudistamiseen. Kouluttajana toimii jumalanpalvelus- ja musiikkisiihteri Mika Mäntyranta.

Vuoden 2002 koulutuspäivien ajankohdat ja paikat:

Turun tuomiorovastikunta: 11.9.2002 Pallivahan kirkko ja seurakuntasali, Turku Naantalin, Rauman ja Vehmaan rovastikunnat: 12.9.2002 Lehtoniemen leirikeskus, Laitila Kokemäen, Porin ja Tyrvään rovastikunta: 24.9.2002 Silokallion leirikeskus, Kullaa. Loimaan, Paimion ja Perniön rovastikunta: 25.9.2002 Paimion Mikaelintalo.

Hinta: 42 eur, hinta sisältää koulutuksen, ruokailut ja Jumalanpalveluksen oppaan.

Vuoden 2003 koulutuspäivien ajankohdat, paikat ja hinnat ilmoitetaan myöhemmin.

Ilmoittautuminen 30.8.2002 mennessä faksilla (02) 2797 001 tai kirjeellä tuomiokapituliin PL 60, 20501 Turku. Osallistumismaksu pyydetään maksamaan tuomiokapitulin tilille Leonia 800019-1460940 (merkintä kirkonpalvelijat) neuvottelupäivään mennessä.

SUNTION AMMATTITUTKINTOON VALMISTAVA KOULUTUS (2.9.2002-26.6.2003)

Suntion ammattitutkinto muodostuu kahdesta pakollisesta ja yhdestä valinnaisesta tutkinnon osasta. Ammattitaito osoitetaan näyttötutkinnolla.

Hakuaika päättyy pe 2.8.2002. Opiskelijat valitaan hakemuksen ja soveltuvuushaastattelun perusteella. Koulutukseen voidaan ottaa myös oppisopimusopiskelijoita.

Lisätietoja:
Anitta Anunti
p. 050-5975289 tai 08-4276216

Hakulomake ja linjaesite osoitteessa
<http://rko.cop.fi>

Opistontie 4-6
84880 VLVIESKA
p. (08) 4276 200
fax. (08) 4276 211
email: kanslia_rko@cop.fi
<http://rko.cop.fi>

SUNTION AMMATTITUTKINTO

OPPISOPIMUSKOULUTUKSENA

Suunniteltu alkamisaika lokakuu 2002, päättyy keväällä 2004
1. teoriajakso lokakuussa 2002

OTA YHTEYS LÄHIMPÄÄN
OPPISOPIMUSTOIMISTOON!!

Hakuaika 31.8.2002 saakka.

SISÄLÄHETYSSEURAN OPPILAITOS

Huvilakatu 31
76130 PIEKSÄMÄKI
Puh. (015) 786 41
(vaihte)
Puh. (015) 786 4503
(opintotoimisto)
e-mail: toimisto@sisop.fi
www.sisop.fi

Seurakunta työpaikkana

Työpaikan menestyksellä ja tuloksellisella toiminnalla perustuu työyhteisön toimivuuteen. Tämä ilmenee mm. yhteistyön sujumisena, aktiivisena ja osaavana työsuojeluna ja työterveyshuoltotoimintana sekä henkilöstön vaikutusmahdollisuuksina työhön ja työoloihin. Tuloksellinen ja laadukas toiminta perustuu osaavaan ja työhönsä hyvin motivoituneeseen henkilöstöön sekä sitä tukevaan johtamistoimintaan. Työoloja kehittämällä lisätään työpaikan toimivuutta, sen valmiuksia vastata uusiin haasteisiin sekä kohdata työpaikan sisäisiä ja ulkoisia muuttuvia olosuhteita.

Seurakunnat työpaikkoina ovat usein viime vuosina epäonnistuneet toimivan työyhteisön tavoitteessa. Asiaan vaikuttavina seikkoina on toistuvasti noussut esiin johtamisen vaikeudet ja epäonnistumiset sekä työpaikkatasolla, että organisaation luottamushenkilötasolla, dominoivat henkilökäyttäytymiset työyhteisössä, työsektoreiden jaon painottuminen ja korostuminen liiallisesti hengelliseen ja maalliseen osaan ja työyhteisöstä puuttuva avoin kehittämis- ja ristiriitatilanteita käsittelevä kulttuuri.

Työyhteisön toimimattomuudesta saattaa aiheutua ratkaisemattomina sietämättömiä työyhteisökonflikteja, jotka heijastuvat varsinkin pienessä työyhteisössä sen kaikkien toimintaan. Pitkäaikaiset ristiriitatilanteet aiheuttavat henkilöstön työkyvyn heikkenemistä, jopa pitkiäkin sairauspoissaoloja ja niistä luonnollisesti aiheutuvia merkittäviä töiden toimintahäiriöitä ja lisäkustan-

nuksia. Näin ollen on enemmän kuin toivottavaa, että seurakunnatkin työpaikkoina panostavat tulevaisuudessa yhä enemmän toimivan työyhteisön kehittämiseen ja sitä kautta parantavat työoloja sekä henkistä hyvinvointia työpaikoilla.

Työsuojelun toimintaohjelma soveltuu hyvin työyhteisön toimivuuden kehittämiseksi. Sen onnistuneen toteuttamisen mukana on mahdollista saada työyhteisö enenevässä määrin sitoutumaan yhteisiin tavoitteisiin. Toimintaohjelma on jatkuvasti toteutettava ja aina uudistuva, joten sen seuranta vaatii kaikkien mukana oloa. Näin myös jokaisella ohjelman piiriin kuuluvalla on mahdollisuus vaikuttaa ohjelman kautta oman työnsä ja työyhteisön kehittämiseen.

Ohjelman sisältöön kuuluu mm. seuraavia asioita: Työnantajan johtajuus ja julistus työsuojelutoiminnan tavoitteeksi, työsuojelutoiminnan kuvaus, ennakoivan työsuojelun periaate, työsuojeluorganisaation kuvaus, työterveyshuollon toimintasuunnitelma ja ohjelmaosana

Kari Hokkanen
Työsuojelutarkastaja

aikataulutetut korjaus- ja kehittämis-toimenpiteet.

Hyvässä työyhteisössä jokainen tietää tavoitteet sekä omat ja muiden tehtävät. Työnjako on selkeä ja oikeudenmukainen. Yksilön tarpeet otetaan huomioon työtä suunniteltaessa. Terveessä ja tasa-arvoisessa työyhteisössä ongelmat ratkaistaan yhdessä. Johtamistapa arvostaa ihmistä ja työntekijä voi tehdä tehtävänsä koskevia päätöksiä itsenäisesti sekä saa palautetta työstään. Työyhteisössä on toimiva tiedonkulku ja vuorovaikutus on avointa.

Seurakunta toimivana työyhteisönä on tavoittelemisen arvoinen asia, jolla on paitsi myönteinen vaikutus työpaikan toimintaan, niin oletettavasti merkitystä myös ympäröivään yhteiskuntaan.

Sanaton kieli kirkossa

On olemassa kieli, jota voidaan ymmärtää, vaikka sitä ei kuulla. On olemassa sanatonta puhetta, sitä ymmärretään hiljaisuudessa. Sitä ei kuulla korvin, vaan silmin.

Mitä kirkon vanha ikiaikainen, maailmanlaajuinen kieli meille puhuu? Symbolien kielikurssin Opinto- ja koulutuspäivillä Vaasassa pitää pastori Helena Turja, Seinäjoen seurakunnasta.

Millainen Sinä olet ?

Kaikissa työpaikkailmoituksissa korostetaan sosiaalisia taitoja. Sosiaalisen henkilön uskotaan olevan sulavakäyttöksinen ja taitava small-talkissa. Sosiaalisessa verkostossa hän manipuloi ja hurmaa ihmisiä.

Sosiaalinen myy aina ensin itsensä. Hänellä on prostituoidun elämäntapa. Sydäimestä ja syvyydestä ei ole väliä.

Sosiaalisen ihmisen tunnistaa reamakasta naurusta, jolla hän osoittaa suosiotaan liittolaisilleen. Sosi-

aalinen tyyppi väläyttää sulavan, teknisen hymyn, mutta osaa myös suuttua vaikuttavasti, jolloin häntä pidetään rohkeana ja avoimena.

Sosiaalisena pidetyllä tyyppillä on narsistisia yllykkeitä. Hän ei ole niin vahva, miltä näyttää. Häneltä puuttuu empatian kyky ja myötätunto toisia kohtaan. Käytös on siksi välineellistä keikarointia ja vallan halua.

Sosiaalista tyyppiä ei kannata kaidehtia. Hän ei ole saanut lapsena rakkautta, kuten psykologeilla on

tapana sanoa. Tyyppin tunnistaa jo koululuokassa, hän häiritsee muita saadakseen huomiota.

Aikuisen sosiaalista tyyppiä ei sanota häiriköksi. Isona hän osaa esittää hienostuneesti yhden ihmisen stand-in teatteria.

Jos lipevyys on sosiaalisuutta, silloin sosiaalisuus on kaupan käynnin väline eikä yhteisön jäsenten välinen jaettu kokemus. Onko siis sosiaalisuutta, jos livertelee vain niiden kanssa, joista on hyötyä?

Tyyli	Ominaisuus	Millainen	Sokea alue
1. Perfektionisti	Uudistaja Omantunnontarkka Laaduntakaaja	Perfektionistit ovat realisteja, tunnollisia ja periaatteellisia. He ponnistelevat ihanteidensa mukaisesti. Kehittävät itseään ja maailmaa. Huomio suuntautuu oikein tekemiseen ja parannettaviin asioihin.	Viha
2. Auttaja	Antaja Uhrautuja Huolehtija	Auttajat ovat lämpimiä, välittäviä ja herkkiä aistimaan toisten tarpeet. He haluavat olla rakastettuja ja arvostettuja. Ilmaisevat positiiviset tunteensa. Haluavat saada toisilta tunnustusta.	Ylpeys
3. Suorittaja	Menestyjä Uranrakentaja Voittaja	Suorittajat ovat energisiä, optimistisia, itsevarmoja, määrätietoisia. He haluavat olla tuottavia ja saavuttaa menestystä. Välttävät epäonnistumisia. Huomio suuntautuu tekemiseen. Oma rooli tärkeä.	Petos
4. Romantikko	Indivisualisti Uneksija Kaipaaja Luova	Romantikot ovat herkkätunteisia, lämpimiä ja havainnoivia. He haluavat ilmaista tunteitaan ja etsiä elämän tarkoitusta. Välttävät tavanomaisuutta. Huomio suuntautuu ainutlaatuisuuteen. Kuvittelevat jääneensä muiden hylkäämiksi.	Kateus
5. Tarkkailija	Pohdiskelija Hahmottaja Omavarainen	Tarkkailijoilla on tiedon tarve. He ovat sisäänpääntyneitä, utelaita, analyttisiä ja heillä on sisäistä näkemystä. Haluavat tietää ja ymmärtää kaikki. Itseriittoisia. Välttävät näyttämästä naurettavilta. Kunnioittavat itsenäisyyttä. Välttävät tyhjyyttä. Tarkkoja reviiristään.	Saituus
6. Kyselijä	Kyseenalaistaja Epäilijä Luotettava	Kyselijät ovat vastuuntuntoisia, luotettavia ja lojaaleja. Tärkeitä perhe, ystävät ja periaatteet. Persoonaa vaihtelee laajasti varautuneesta ja pelokkaasta suorasukaiseen. Oma kantaansa puolustava. Huomio uhkissa ja epävarmuuksissa.	Pelko
7. Seikkailija	Optimisti Nautiskelija Visionäär Innostaja	Seikkailijat ovat energisiä, eloisia ja optimistisia. Ovat myötävaikuttavia. Tarve olla iloinen ja harrastaa nautittavia. Välttävät kipua ja kärsimystä. Heitä kiehtoo mahdollisuudet ja optimistinen tulevaisuus. Hakevat aina vaihtoehtoja.	Ahneus
8. Itsevarma	Johtaja Haastaja Vaikuttaja Suojelija	Itsevarmat luottavat tietysti itseensä. He välttävät tuntemasta itseään heikoiksi ja toisista riippuvaisiksi. He kiinnittyvät vaikutusvoimaan ja kontrolliin. Oikeudenmukaisuus on heille tärkeää.	Himo
9. Sovittelija	Rauhanrakentaja Mukautuja Viipylijä	Sovittelijat ovat vastaanottavaisia ja hyväluontoisia. He hakeutuvat toisten seuraan. Haluavat ylläpitää rauhaa. Kiinnittävät huomiota toisten näkökulmiin. Pysyvät itse mieluiten taustalla.	Laiskuus

Suntiot saivat oman oppikirjansa

Suntion käsikirja antaa pätevää ammattitietoutta ja valmistaa Suntion näyttötutkintoon. Suntion työtävät vaihtelevat puutarhanhoidosta kiinteistöjen ylläpitoon, mutta työn sydän sykkiä jumalanpalveluksessa.

Piispa Yrjö Sariola johdattaa jumalanpalveluksen sisältöön ja esittelee kirkkorakennuksen ja suntion kirjalliset työvälineet. Perheasiain neuvottelukeskukseen johtaja Juha Muilu paneutuu vuorovaikutukseen työyhteisössä sekä suntion tehtäviin johtajana ja ihmisten kohtaajana.

Kirkon arvorakennukset ovat suntion työpaikkoja. Seurakuntien tekninen isännöitsijä Pekka Kaltainen opastaa suntion vastuuseen kiinteistöistä. Museoalan tutkija Nina Lempa valottaa irtaimiston hoitoa.

Ylipuutarhuri Taisto Hietämäki käy läpi hautausmaiden ja puistojen hoitoon liittyvät tehtävät eri vuodenaikoina. Lisäksi Suntion käsikirja tarjoaa kattavan tietopaketin hyvästä käytöksestä siivoukseen sekä työsuojelusta urkuihin ja kirkonkelloihin.

Kirja soveltuu myös suntion läheisille työtovereille, kirkkoherroille ja taluspäälliköille. Seurakunnan luottamushenkilöille kirja avaa mielenkiintoisella ja käytännönläheisellä tavalla seurakunnan työtehtävien ulottuvuuksia.

Kirkonpalvelija

Julkaisija/Tilaukset:

Kirkonpalvelijat r.y. - Kyrkotjänare r.f.
Puh./Fax: (017) 281 1697, GSM 050 520 7003
E-mail: kirkonpalvelijat@kolumbus.fi
<http://www.kolumbus.fi/kirkonpalvelijat.ry>

Pankit: Nordea 202718-136346
Sampo Pankki 800015-252706

Paino: Kuopion Painotuote Oy, Vuorikatu 42, 70100 Kuopio.
E-mail: kuopion.painotuote@kolumbus.fi

Lehden toimitus:

PL 421, 70101 KUOPIO
Toimitussihteeri Kari Hartikainen

Toimituskunta:

Yhdistyksen hallitus

Seuraava lehti ilmestyy syyskuussa 2002.

N:o 2/2002
49. vuosikerta

ISSN 0 355-8258